

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION 2014

HAMMARÖ FÖRSAMLING

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION FÖR

Församlingens/pastoratets namn: *Hammarö församling*

☐ Kyrkorådets godkännande

Kyrkorådets ordförande

Kyrkoherdens godkännande

Kyrkoherde

☐ Beslutad av kyrkofullmäktige

Kyrkofullmäktiges ordförande

**Domkapitlet i Karlstads stift utfärdar denna församlingsinstruktion
att gälla till och med _____**

☐ Det är vägen som är målet. Så formulerar vi oss ibland. Till del kan man tänka så kring arbetet med församlingsinstruktionen. Visserligen är målet viktigt: Det färdiga dokumentet som ska vara riktningsgivande för arbetet i församling och pastorat. Men förmodligen har det viktigaste hänt på vägen dit. Det är i det goda och spännande samtalet.

☐ Det som karaktäriserar ett gott samtal är att det får ta tid. Här är man lyssnande, sökande och prövande. Gemensamt vill man finna en väg framåt och man är öppen för vad som blir målet. Här finns också möjligheten till det fördjupande samtalet. Det som börjar i vad man är innan man ser vad man ska göra.

Svenska kyrkan är en del av Guds mission och verk. Som kyrka är vi ett Guds redskap. "Gud älskar världen genom kyrka" är ett sätt att formulera den djupaste tanken med vårt uppdrag. Hur den kärleken tar gestalt är det som församlingsinstruktionen ska ge en bild utav.

"Jag tackar min Gud var gång jag tänker på er, alltid, i alla mina böner för er alla... Jag är övertygad om att han som har börjat ett gott verk hos er också skall fullborda det till Jesu Kristi dag. (Fil 1:3-6)

På domkapitlets vägnar

Esbjörn Hagberg
Biskop

Hammarö församling

- Är en del av Svenska kyrkan vilken är en evangelisk-luthersk kyrka.
- Delar Svenska kyrkans lära och ordning. Bibeln, bekännelseskrifterna och kyrkoordningen är viktiga delar av detta.
- Är en öppen folkkyrka där alla ska känna sig välkomna.

Församlingens grundläggande uppgift är:

- Att fira gudstjänst
- Att bedriva undervisning
- Att utöva diakoni
- Att utöva mission

Vision:

- Att med Jesus som förebild möta människor där de befinner sig i livet.
- Att verka för goda mötesplatser och vara ett växthus för människor i alla åldrar.
- Att förmedla hopp, helighet och gemenskap.
- Att samverka med andra goda krafter i samhället.
- Att vara en omistlig del av livet på Hammarö.

Bärande och drivande för församlingen är Jesu liv, död och uppståndelse - påskens budskap - och att varje människa är skapad till Guds avbild.

Information till Domkapitlet

Kyrkor

I Hammarö församling finns två kyrkor och ett litet kapell. I Hammarö kyrka firas huvudgudstjänst så gott som alla söndagar och helgdagar. I Hammarö kyrka sker merparten av de kyrkliga handlingarna. I Skoghalls kyrka firas främst kvällsgudstjänster, musikgudstjänster och temagudstjänster. Vissa söndagar eller helgdagar firas huvudgudstjänsten i Skoghalls kyrka istället för i Hammarö. Under merparten av söndagar och kyrkliga helgdagar firas gudstjänst i båda kyrkorna. Mariakapellet är beläget vid Hammarö kyrka och används vid mindre sammanhang. Här sker främst begravningsgudstjänster, dop, vigslar och andakter. Mariakapellet kan avkonfessionaliseras vid icke kyrkliga begravningar.

Arbetslaget

I Hammarö församling finns följande prästbefattningar: en kyrkoherde och tre komministrar. Stiftsstyrelsen har beslutat att det ska finnas tre komministrar i församlingen. Församlingen har en diakonbefattning. Kyrkomusikertjänsterna utgörs av tre kantorer. Vidare finns tre församlingspedagogtjänster, en assistent i församlingsarbetet, fyra vaktmästare (varav en deltid som kyrkogårdsvaktmästare) och en konstnärlig ledare. I servicefunktionen på församlingsexpeditionen finns en kyrkokamrer, en kyrkoskrivare, en informatör och en ekonomiassistent. På kyrkogården finns en kyrkogårdsföreståndare, tre heltidsanställda kyrkogårdsvaktmästare, varav en är arbetsledare, samt sex säsongsanställda.

Ledningsgruppen består av kyrkoherde, kyrkokamrer och kyrkogårdsföreståndare.

Del 1

Domkapitlets beslutsunderlag

Gudstjänst

Hammarö församling firar huvudgudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag. Under terminstid firas ytterligare en gudstjänst. Församlingen firar inte regelbundna gemensamma gudstjänster med annan församling/pastorat inom Svenska kyrkan.

Församlingen firar huvudgudstjänst tillsammans med Lövnäskyrkan, Eumeniakyrkan, vid fyra-fem tillfällen per år.

Församlingen använder sedan 1:a advent 2012 "Förslag till ny kyrkohandbok för Svenska kyrkan". I övrigt används Den svenska kyrkohandboken.

Enligt domkapitlet i Karlstads stift ska huvudgudstjänst med nattvard firas minst tolv gånger under ett kyrkoår. I Hammarö församling firas huvudgudstjänst med nattvard ungefär två av fyra söndagar.

Tjänster

Hammarö församling omfattar samma geografiska yta som Hammarö kommun. Prästerna har ett gemensamt ansvar när det gäller att täcka det geografiska området. Prästernas verksamhet är i församlingshem, kyrkor och på alla olika platser där möten med människor sker.

De tre komministertjänsterna har alla inriktning från 0 år och uppåt. En tjänst riktas mer

mot barn och skolkirka och en mot konfirmander.

Församlingen har tre kyrkomusikertjänster där två ska vara kantorer och en organist. De tre kyrkomusikertjänsterna innehas av kantorer. En av kantorerna är under utbildning till organist.

Barnkonsekvensanalys

Församlingen gör barnkonsekvensanalys vid varje strategiskt beslut. I omvärldsbeskrivningen och i församlingens pastorala program har barnens perspektiv beaktats och försökt synliggöras. Hammarö kommun är en bygd med många barn och ungdomar. Barnen är vårt nu och vår framtid. Församlingen vill finnas och vara ett stöd för barn och unga där de själva befinner sig, och möta deras livsfrågor och andliga behov. Församlingen vill erbjuda relevanta verksamheter för barn och också möta barnen i deras vardagsverksamheter.

Församlingens verksamhet på andra språk än svenska

Församlingen har verksamhet enbart på svenska.

Konfirmandhandlingsplan

Församlingen följer "Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete" och arbetar kontinuerligt med att förnya och förbättra konfirmandarbetet. En plan för konfirmandarbetet upprättas varje konfirmandår. Församlingen behöver arbeta med glappet som finns kring barn och ungdomar i 12-13 års ålder och upp till konfirmandåldern.

Del 2

Omvärldsbeskrivning

Den kontext församlingen verkar i

Hammarö är en ö som ligger i Väneren, söder om Karlstad. Hammarö har en naturskön skärgård. Till ytan är kommunen liten, c:a 60 kvadratkilometer. Skoghall är centralort och där finns bl a kommunhus, vårdcentral, familjecentral, skolor och förskolor, butiker, restauranger, träningshallar, bibliotek och kyrka. Skoghall är beläget c:a 10 km från Karlstad. I Skoghall lever människor i lägenheter (hyres- och bostadsrätter), radhus, villor och i olika äldreboenden.

Till Hammarö kyrka i Hammarö kulturbygd är det c:a 6 km från Skoghalls centrum och c:a 8 km från Karlstad. Hammarö kyrka med kyrkogård, församlingshemmet Hammars gård och Mariakapellet ligger vid Lövnäsområdet, ett av flera villaområden på Hammarö. På Lövnäsområdet finns skola och förskolor, vårdcentral och livsmedelsbutik. I kulturbygden invid kyrkan finns en pilgrimsled där vandrare i alla åldrar rör sig året om. Denna pilgrimsled är början på den ansenliga pilgrimssträcka som har Trondheim och Nidarosdomen som mål.

Ett par kilometer bort (mot Karlstad), på området Nolgård finns, förutom bostäder, livsmedelsbutik och företag. Några kilometer söderut, på området Sätterstrand, finns företag, förskolor, boende för ensamkommande flyktingbarn, golfbana och litet badhus. På villaområdet Hammar, mellan de två kyrkorna i Skoghall och på Hammarö, finns församlingshemmet Arken.

På flera områden i Hammarö kommun byggs nya bostäder. Anneberg är ett villaområde beläget nära Lövnäs och Hammarö kyrka som utvecklats under de senaste åren. Bärstadområdet och Rud är pågående nybyggnadsområden. På Bärstadområdet, ett par kilometer från Hammarö kyrka, öppnar en nybyggd skola (förskoleklass till klass 6) under första delen av 2015. Området har redan förskolor.

Från början var Hammarö en utpräglad fiskeort med jordbruk. Hammarö kyrkas äldsta delar är från 1300-talet och det har funnits en kyrka i området redan på 1200-talet. De senaste hundra åren har bygden genomgått en stor förändring och utveckling. I början av 1900-talet var Skoghall en bruksort där inflyttning skedde från olika delar av Sverige och även från grannländer. Idag betecknas Hammarö som en modern industrikommun. Det största företaget är Stora Enso Skoghall AB (ca 850 anställda). Vidare finns omkring 500 mindre företag i kommunen. Många arbetspendlar från och till kommunen.

Hammarö har fina rekreationsområden, exempelvis Kilene, Getingberget och Bonäsudden. På Mörudden finns camping och sjönära restaurang. Förutom golfbana, badhus och idrotts-hallar finns också badplatser, ridanläggningar och ishall. Båthamnar finns på flera områden i kommunen. Många människor besöker bygden året om. Arbete, fritid, rekreation, besök i kyrka och/eller på kyrkogård är några anledningar till att komma till Hammarö.

Befolkningsutvecklingen i Hammarö kommun har varit positiv genom åren. Från ett mindre antal fiskar- och jordbruksfamiljer har invånarantalet ökat i takt med lokal industrialisering och allt bättre kommunikationsmöjligheter till Karlstad. År 1970 uppgick befolkningen till drygt 10000 och 2012 passerade kommunen 15000 invånare. Den sista juni 2014 uppgick befolkningen till 15211 personer. Den 1 september 2014 hade Hammarö församling 12201 kyrkotillhöriga (ca 80%). Hammarö kommun är en attraktiv bostadsort för människor i alla åldrar och inte minst för barnfamiljer. Många unga och medelålders personer återvänder när de bildar familj och personer från andra orter väljer ofta Hammarö som bostadsort när de får arbete i Karlstadsregionen. Kommunen har en högre andel personer med eftergymnasial utbildning än rikssnittet.

Barnen är vår världs och vår bygds nu och framtid. I Hammarö kommun får barn i olika åldrar möjlighet till fritidsaktiviteter inom idrotter, friluftsliv, musik- och kulturliv. Hammarö rankas högt som skolkommun både när det gäller kvalitet i skolan och elevernas resultat. Kommunen har flera grundskolor, varav två med högstadium. Förskolor finns utspridda över stora delar av ön. I mars 2014 bodde i Hammarö kommun 1076 barn i åldrarna 1-5 år, 1470 i åldrarna 6-12 år och 596 i åldrarna 13-15 år. Enligt kommunens beräkningar kommer det år 2022 att finnas ca 1151 barn i åldern 1-5 år, 1705 i skolåldern 6-12 år och 688 i högstadieskoleåldern 13-15.

Konsekvenser för församlingen

Församlingen har under åren haft en hög efterfrågan på dop och vigslar vilket både kan bero på befolkningens sammansättning i åldrar och på att Hammarö kyrka är naturskönt belägen och unik som medeltida träkyrka i Värmland. Församlingen behöver fortsätta erbjuda

många olika tider och möjligheter för dop och vigslar. Hammarö har en hög andel barn och unga. Barnen och ungdomarna måste erbjudas mötesplatser i församlingen som fungerar för dem - vardag och helg, dagtid och kvällstid beroende på åldersgrupp. För yrkesarbetande behövs mötesplatser utanför skolors kontorstider och för daglediga på dagtid. Genom ett varierat gudstjänstliv och en regelbunden vardagsverksamhet kan församlingen möta församlingsbornas behov.

Pastoralt program

Hammarö församling består av tätorten Skoghall med olika bostadsområden och Hammarö med flera åtskilda villa- och sommarstugeområden.

Församlingsarbetet är organiserat i tre geografiska områden: Hammarö kyrka med församlingshemmet Hammars gård och Mariakapellet, Skoghalls kyrka med församlingshem och församlingshemmet Arken i villaområdet Hammar (mellan Skoghalls och Hammarö kyrka).

Av församlingens drygt 15000 invånare är c:a 80% tillhöriga Svenska kyrkan. Av invånarna är 3000 under 15 år. Utflyttningen från församlingen är låg och inflyttning sker främst av yngre par och barnfamiljer.

Under rubrikerna nedan beskrivs hur församlingen vill fullgöra den grundläggande uppgiften: gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Inslag av gudstjänst, undervisning, diakoni och/eller mission finns i alla församlingens olika verksamheter.

Gudstjänst

Gudstjänster

Gudstjänsten ska vara källan i vilken vi får kraft att leva i mission och utöva diakoni och undervisning. Gudstjänsten bör ge utrymme för människors sökande, tvivel, glädje och hopp. Gudstjänsten bör bjuda in till delaktighet. I samband med gudstjänst kan vidare gemenskap erbjudas (i form av exempelvis enkelt fika och samtal). I Hammarö församling ska huvudgudstjänst firas varje vecka. Vid särskilda tillfällen sammanlyses gudstjänsten till en av kyrkorna. Församlingen bör sträva efter att göra gudstjänster och mässor mer tillgängliga för gudstjänstdeltagarna.

- I Hammarö kyrka firas huvudgudstjänster och en del andra gudstjänster.
- I Skoghalls kyrka firas musikgudstjänster, temagudstjänster, vardagsmässor, andakter och även huvudgudstjänster.
- På Arken firas gudstjänster och andakter för små och stora.
- På äldreboendena firas andakter, gudstjänster och mässa.
- Gudstjänster firas också vid andra tillfällen och på andra platser i församlingen, t ex friluftsgudstjänster och pilgrimsvandringar.

Kyrkliga handlingar

Dop, konfirmation, vigslar och begravningar är alla gudstjänster där mission och undervisning aktualiseras. Församlingen ska arbeta aktivt för att erbjuda dop. Församlingen ska ge stöd av präst och kantor i planeringsprocessen för vigslar och begravningar. Församlingen ska arbeta för att i samband med de kyrkliga handlingarna tillmötesgå människors önskemål.

Undervisning, diakoni och mission

Undervisning sker i gudstjänster och i församlingens alla verksamheter för olika åldrar. De pedagogiska redskapen växlar och kan förutom ord bestå av musik, rörelse, konst, drama, meditation o s v. Diakonin har sin utgångspunkt i Jesu tjänande. Det diakonala perspektivet ska märkas i det respektfulla mötet med var och en som församlingen kommer i kontakt med. Mission är att kärleksbudskapet om Kristus sprids bland människor. Vi vill betona vår samhörighet med människor och natur och verkar för hållbara perspektiv lokalt och globalt. Ett uttryck för lokal mission är när kyrkorna har en hög grad av tillgänglighet och när församlingens personal är tillgänglig för församlingsborna.

Diakonal verksamhet

Församlingens diakonala arbete ska vara till hjälp och stöd för människor som behöver omsorg och som har hamnat i svåra livssituationer. Den diakonala verksamheten är bred och inbegriper bl a möten, samtal, hembesök, verksamhet med ideella medarbetare och praktisk handledning. Den diakonala hållningen är allas ansvar. Särskilt tar sig diakonin uttryck genom församlingens diakonala medarbetare, anställda och frivilliga.

Barn- och familjeverksamhet

Församlingens arbete med barn och ungdom är grunden för allt fortsatt engagemang i församlingens gudstjänstliv och övriga verksamheter. Arbetet med barn och deras föräldrar är en viktig satsning inför framtida konfirmandverksamhet och ungdomsarbete.

Församlingens verksamhet med barn och familjer ska genom pedagogisk, musikalisk och kreativ verksamhet skapa möjlighet till möten. Verksamheten är till stor del koncentrerad till församlingshemmet Arken och till Familjecentralen.

Ungdomsverksamhet

Mötesplatser för ungdomar ska erbjudas. Allt ungdomsarbete ska ske på pedagogisk grund. Församlingen ska arbeta aktivt med att många ungdomar konfirmeras. Som en del i ungdomsverksamheten ska konfirmander efter sin egen konfirmation erbjudas att bli faddrar/unga ledare. De unga ledarna utbildas, handleds och bidrar i församlingens verksamhet.

Skolverksamhet

Skolverksamhet bör ske genom regelbunden uppsökande verksamhet i skolorna och genom att erbjuda lektionsmedverkan och undervisning i församlingens kyrkor. Vid besöken/skolträffar lämnas information om församlingens barn- och konfirmandarbete. Skolgudstjänster ordnas så ofta skolorna önskar dessa.

Integration

Församlingen vill verka för att människor som flyttar hit från andra länder och kulturer ska känna sig välkomna, finna gemenskap och hitta en plats i församlingens liv.

Musikverksamhet

Sång och musik är viktiga beståndsdelar i gudstjänstlivet och församlingens övriga verksamhet. Församlingen har i sin musikverksamhet flera körer för barn och vuxna. I församlingen anordnas varje år ett flertal musikgudstjänster och konserter där församlingens egna körer medverkar. Även gästande musiker och körer spelar i gudstjänster och konserter. Musikaliska inslag ges också på äldreboenden.

Öppen verksamhet, grupper och samtal

Hammarö församling ska arbeta aktivt med samtal och föreläsningar. Människor i olika åldrar ska ges möjlighet till fördjupning och reflektion. Gemenskapsträffar ska finnas och erbjudas med andakt och olika program även för daglediga personer.

I församlingen bör det finnas både grupper och öppen verksamhet för vuxna. Utbudet ska vara av olika karaktär och verka gemenskapsbyggande, undervisande, fördjupande och själavårdande.

Pilgrimsvandringar, korta retreatar/lugna timmar och skapande timmar är exempel på gruppverksamheter som erbjuds då och då.

I prästers och diakonens uppgifter och ansvar ingår enskilda samtal angående tros- och livsfrågor samt människors psykosociala situation.

Verksamhet på äldreboenden och bland övriga äldre

Församlingen har regelbundna gudstjänster och uppsökande verksamhet på äldreboenden. Församlingen tar också tillvara kontakter med anhöriga och personal på äldreboendena.

Kyrkogården

Kyrkogården vid Hammarö kyrka spelar en stor roll som symbolbärare för livets skiften. Kyrkogården ska skötas och bevaras för kommande generationer. Den är en plats för eftertanke, lugn och ro. Kyrkogårdspersonalen möter ofta besökarna på kyrkogården och finns tillhands för frågor och pratstunder.

Vägkyrka

Under sommaren bedrivs café på Hammars gård, invid Hammarö kyrka och kyrkogården. Café Vägkyrkan är en mötesplats för många och (liksom den öppna kyrkan och tillgängliga medarbetare) en del av församlingens mission. I samband med Vägkyrkans öppethållande ges möjlighet till andakt de dagar inga andra gudstjänster sker. Musikkvällar bjuds också.

Verksamhet med ideella medarbetare

Församlingen ska arbeta aktivt för ideellt medarbetarskap. Ideella medarbetare ska uppmuntras och vid behov erhålla utbildning.

Information – kommunikation

Olika kanaler finns för församlingens kommunikation och information. Exempelvis finns hemsida, sociala medier, annonser, affischer och flyers. Församlingen annonserar även genom (med annan församling gemensam) tidning/verksamhetskatalog. Församlingen ska eftersträva kvalitet i informationsarbetet.

Miljöfrämjande verksamhet

Hammarö församling är miljödiplomerad enligt Svenska kyrkans modell och Fairtradediplomerad. Församlingen ska i allt arbete verka för en hållbar livsstil och hållbar utveckling. Tankar och visioner kring hållbar livsstil ska genomsyra församlingslivet och församlingens roll i närsamhället.

Internationell verksamhet

Internationell diakoni- och missionsverksamhet bedrivs bl a genom internationella gruppens arbete. Internationella gruppen sprider information, arrangerar föreläsningar, försäljningar och insamlingar till förmån för Svenska kyrkans internationella arbete och Svenska kyrkan i utlandet. Hammarö församling har sedan många år ett samarbete med EFS-missionären Ulf Ekängen i Dodoma i Tanzania. Församlingen bidrar med ekonomiskt stöd till missionärens arbete. Genom åren har tanzanier då och då besökt Hammarö församling och hammaröbor har besökt Dodoma.

Samverkan med närsamhället

Församlingen samverkar med landsting och kommun i Familjecentralen. Vidare finns ett samarbete med kommunen kring barnfamiljer i behov av extra stöd (exempelvis Det stora barnkalaset) och kring äldre (närvaro och verksamhet på äldreboende och Trygghetsboende). Församlingen ingår i Centrumföreningen i Skoghäll.

En lärande församling

All verksamhet bör utvärderas regelbundet. Genom egen reflektion och församlingsbors synpunkter kan verksamheter utvecklas och förbättras. Ett ömsesidigt lärande kan ske. Hammarö församling ska vara en lärande församling och arbeta med kompetenshöjning och fortbildning. Den som är förtroendevald i församlingen ska utbildas för sitt uppdrag. Den som är anställd ska, med beaktande av församlingens ekonomi och förutsättningar, beredas möjlighet att delta i fortbildning av relevans för församlingsarbets utveckling. Utbildningsbehovet diskuteras exempelvis vid utvecklingssamtalet med ansvarig arbetsledare/chef.

Bilaga till församlingsinstruktionen

Barnkonsekvensanalys till Församlingsinstruktion 2014

Församlingens styrning, ledning och medarbetare har beaktat barnperspektivet i arbetet med församlingsinstruktionen (FIN) 2014.

Barnen ställs i centrum i Jesu förkunnelse. De minsta är de största i Guds rike. Församlingen ska därför vara en plats där barn får vara barn och där barn får växa. Hammarö kommun och församling består av många barn och ungdomar i olika åldrar. Barnen är både vårt nu och vår framtid. Hammarö församling vill möta barnens andliga behov som det tar sig uttryck i nuet och öppna vägar mot framtiden. Barnen ska få stöd och undervisning och möjlighet till fördjupning. Deras livsfrågor ska tas på allvar utifrån den ålder och den utvecklingsfas de befinner sig i.

Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnens bästa ska komma i främsta rummet och barnen har rätt att uttrycka åsikter. Församlingens strävan är att erbjuda olika mötesplatser för barn och unga med olika behov samt att möta barn och unga i deras vardagsverksamheter.

Hammarö församling 20141028

Regina Piscator
Kyrkoherde

Bo Öster
Kyrkorådets ordförande

Gunnar Törnqvist
Kyrkofullmäktiges ordförande

